

ἐρείπια, καθότι ἔμεινεν Αὐγουστικῶ ἑλέει ἐνοικούμενον μετὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς Νικοπόλεως)· καὶ ὁμοίως ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος θέσει φαίνονται καὶ τινὰ λοφίδια καὶ ὄχθοι κατὰλληλοι ὁπωσοῦν εἰς ἐντεχον ἰδρυσιν θεάτρου καὶ τοιούτων δημοσίων οἰκοδομῶν. Παρατηρητέον δ' ἐν ταύτοις, ὅτι ὡς ἐκ τῶν φυσικῶν μεταβολῶν καὶ μεταποιήσεων, ἔχομεν δείγματα ἐξαλείψεως ἢ κατακαλύψεως πόλεων τινῶν ἀρχαίων, καὶ ἀναμφιλέκτως παραδεδεγμένον ὅτι ἔκειντο ἐν τόπῳ ὠρισμένῳ, ἀλλ' εἰς μάτην ἀνιχνεύθη ἡ θέσις αὐτῶν. Μεταξὺ ἄλλων τοιούτων διδομένων ἔχομεν τὴν πολύκροτον Τριῶδα, περὶ ἧς οὐδὲν ἔχνος εὗρέθη μαρτυροῦν τὴν θέσιν καθ' ἣν ἔκειτο (ἰδὲ Στραβ. Βιβ. Θ'. κεφ. 2).

Ποῦ δὲ τεθῆσεται, εἴποι μοί τις, ὁ Ἀμβρακος, χωρίον (θέσις ὀχυρά) κατὰ τὸν Πολύδιον (Βιβ. Δ'. 6) εὖ κατεσκευασμένον καὶ προτειχίσμασι καὶ τείχει, εὐκαίριος τε ἐπικείμενος τῇ τε χώρᾳ καὶ τῇ πόλει, καὶ ὁ διὰ 500 Αἰτωλῶν ἀντιταχθεὶς ἐν ἡμέραις τεσσαράκοντα κατὰ τοῦ Φιλίππου τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, τοῦ πανστρατιᾶς πολιορκήσαντος αὐτόν; Εἰκάζω ὅτι τὸ χωρίον ἢ πολύχινον αὐτό, ἔκειτο κατὰ τὴν Κορακονησίαν (α) τὴν χερσονησίζουσαν, ὡς ἐκ τῶν περὶ αὐτῆς ἐλθόν (πρὶν ἢ λιμνοθάλαττα τῆς Λογαροῦς ἐξεργασθῇ) καὶ συγκοινωνοῦσαν τὸ πάλαι, διὰ στενῆς τινος προσόδου, ὡς ἤδη ὁ Σαλαγόρας συγκοινωνεῖ (μείνασα ὡς νῆσος ἔνεκα τῶν ἐνθεν καὶ ἐνθεν αὐτῆς ἐραπλωθεῖσιν λιμνῶν)· διότι μόνῃ ἡ θέσις τῆς Κορακονησίας καθ' ὅλην τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ κόλπου ὑποδεικνύεται ἔχουσα λιμνώδους θέσεως μορφήν, ὅπου ὁ Ἀμβρακικὸς στόλος κατέφευγεν ἐν περιστάσει, ὅποια ἢ παρὰ τοῦ Θουκυδίδου ἀναφερομένη, ὅπου τὸ ἐπιτόπιον καὶ ξένον [ναυτικὸν] ἐνελημένιζεν ἐν καιρῷ χειμῶνος, μὴ δυνάμενον τότε ἀναπλεῦσαι τὸν ποταμὸν διὰ τὰ ἐκ τῆς ὁρμῆς αὐτοῦ ἔμποδα.

Περὶ δὲ τῆς Ἀμβρακίας χώρας σύμφωνος εἰμὶ τῷ Κυρίῳ Πάλλῃ, ὅτι ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτῆς περιέλαβεν ἐπὶ τὸ ἐνδότερον ἔκτασιν λήγουσαν μέχρι τῶν Πέντε Πηγαδίων, καὶ ὠρίζετο πρὸς Δ. ἐκ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Λούρου, πρὸς βορρᾶν ἀπὸ τῆς Μ. πλευρᾶς τοῦ Σηροβουνίου, (ἐφ' ἧς θέσεως κεῖται τὸ Νανύγι), καὶ πρὸς ἑω ἀπὸ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἰνάχου ἢ Ἀράχθου. Περιεῖχε λοιπὸν τὰς νῦν περιοχὰς τῆς Ἀρτικῆς, Κάμπου καὶ Καραθασσαρᾶν, καὶ σὺν αὐτοῖς

Χ.) οὐκ ἦσαν τοιαύτης ἐκτάσεως αἱ λίμναι αὗται, καθότι οὐδὲν περὶ τοιούτου φαινόμενου οπουδὲς ἀξίον ἐνδιατρίβει. Τὸ Φειδόκαστρον, ὡς ὁ Πουκδὶλ φρονεῖ, ἀντικαθίστησι τὸ Ἀμφιλοχικὸν Ἄργος· νομίζει δὲ ὅτι ἀπὸ Ἀμφιλοχικῶν καστρῶν παρεφθάρη εἰς Φειδόκαστρον. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἄλλοι τινες τῶν νεωτέρων αὐθαίρετως τίθησι τὸν πάλαι Ἀμβρακον. Αὐθαίρετως λέγω, διότι ὁ Ἀμβρακος ὑπῆρχε λιμνῇ, καὶ τῆς θαλάσσης τὰ κύματα ἀναμφίβουλον ἔτι ἐν τῇ νῦν ζώνῃ τῆς Λογαροῦς καὶ τὸ πάλαι διασχίζοντο, καθ' ἣν θέσιν καὶ ἤδη διασχίζονται.

Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει δὲ ὅτι ὁ Ἀμβρακος ἔκειτο ὅπου τὸ Φειδόκαστρον, καθάτινες φρονοῦσιν, ἐνισχύεται ἡ ἀνωτέρω δευτέρα παρατήρησις μου, καθότι ἐν τοιαύτῳ πεδινῷ καὶ ὁμαλῷ τόπῳ ἰδρὺς τοιαύτης θέσεως ὀχυρά.

(α) Κορώνεια κατὰ τὸν Στέφανον φρούριον τῆς Ἀμβρακίας.

προσπατάτο καὶ τμήμα τι τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ἀράχθου, καὶ παραλία ζώνη μέχρι τοῦ ῥύακος τοῦ καλουμένου Ἀγρίλα, ἀποσπασθέντα ἐκ τῆς Ἀργείας χώρας, καὶ κατεχόμενα μέχρι τῆς ὑπὸ τοῦ Πύρρου ἐπικτήσεως τῆς Ἀμβρακίας καὶ Ἀμφιλοχίας, τῶν ἑκτοτε συγχωνευθεῖσιν μετὰ τῆς Ἠπείρου.

Περαιῶν τὴν αὐτοσχέδιον ταύτην διατριβήν, διαβεβαιῶ ἐκ νέου ὅν προεξεθέμην ἐν τῷ προοιμίῳ σκοπόν· εἰ δὲ μὲ διέφυγε λέξις τις παρεκτρεπομένη τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς τιμῆς ἣν ὀφείλω πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς ἔχοντας ἀδιαφιλονεικῆτον ἀρχαιολογικὴν ἱκανότητα, αἰτῶ τὴν συγγνώμην αὐτῶν.

Ἐν Ἰωαννίνοις, τὴν 20 Ἰουλίου 1858.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΡΙΤΗ

Πρὸς τὴν ἀρεψιδάν μου (*).

—ooo—

Μοὶ γράφεις, φίλτάτη μου, ὅτι καθ' ὅλην τὴν πόλιν ὅπου κατοικεῖς, δὲν ἦν ἀκόμη γυναῖκα μὴ ἀρραβωμένην εἰς πᾶν μάταιον καὶ ἐπιπόλαιον. Καὶ ἐγὼ πολλάκις ἐλυπήθην δι' αὐτὸ τὸ δυστυχὲς γενικὸν ἐλάττωμα τοῦ γυναικείου φύλου, καὶ διὰ τὰ ἐξ αὐτοῦ προερχόμενα ἄπειρα κακὰ καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτὰς καὶ εἰς τὰς κοινωνίας, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ζῶμεν.

Ἐγνώρισα πρὸ τινῶν ἡμερῶν νέαν, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἐπεζήτουν δύο νέοι· ἀμφοτέρω δὲ ἐπροσπάθουν νὰ τὴν εὐχαριστῶσι διὰ παντὸς τρόπου ὅπως προσελκύσῃ τὴν εὐνοίαν τῆς· ἀλλ' ἐκείνη ἔταλαντεύετο. Παρουσιασθεὶς ποτε εἰς αὐτὴν ὁ ἕτερος τῶν μνηστήρων μετὰ χιτῶνος πολυτελῶς κεντημένου, ἐκέρδησεν ἀμέσως διὰ τοῦ στρατηγήματος τούτου τὴν καρδίαν τῆς, διότι διὰ τοῦ κεντημένου ὑποκαμίσου ἐκεντήθη καὶ ἡ καρδία τῆς! Εὐθὺς λοιπὸν ἐκηρύχθη ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἰδοὺ κρίσις, ἢ μᾶλλον ἐλαφρόνοια!

Καὶ ἡ συναναστροφή τῶν γυναικῶν περιστρέφεται συνήθως εἰς μάταια καὶ ἐπιπόλαια πράγματα. Εἰάν ποτε ὁμιλήσῃ τις εἰς γυναῖκα περὶ νεονύμφων, εὐθὺς θέλουσι τοὺς ἐρωτῆσαι εἰάν ἔχωσιν ἄμαξαν, ἢ ἀδαμάντινα κοσμήματα, καὶ ὅποια τὰ ἐνδύματα καὶ ἡ ἐξωτερικὴ μορφή τῆς νύμφης καὶ τοῦ νυμφίου, οὐδεὶς δὲ λόγος ἢ περιέργεια περὶ τοῦ κάλλους τῆς ψυχῆς αὐτῶν, περὶ τῶν ἠθικῶν προτερημάτων καὶ τῶν οἰκιακῶν ἀρετῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων καὶ μόνων στηρίζεται καὶ ἡ οἰκιακὴ καὶ ἡ κοινωνικὴ εὐδαιμονία. Εἰάν δὲ μ' ἐρωτήσῃς, πῶθεν ἢ ἐλαφρόνοια καὶ ἐπιπολαιότης αὕτη; θέλω σοὶ ἀποκριθῇ ἐκ τῆς ἐπιπολαίου

(*) Ἰδὲ Πανδ. φυλλάδ. 202 καὶ 203, σελ. 267 καὶ 414.

ἀνατροφῆς μας. Εἰς τὴν παιδικὴν μας ἡλικίαν ὀλίγη φροντίς καταβάλλεται εἰς ἀνάπτυξιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς κρίσεως, καὶ εἰς σπουδαίαν μόρφωσιν τῆς ψυχῆς μας. Ἡ φαντασία λοιπὸν μένει ἀκκρόνιστος ὑπὸ τῆς κρίσεως, αἱ κεφαλαὶ κοῦφαι, καὶ τοιοῦτοτρόπως αἱ ἐλαφροὶ μόνον ἀναγνώσεις, αἱ μυθιστορίαι, οἱ ἐξωτερικοὶ στολισμοί, αἱ διασκεδάσεις, οἱ χοροί, εἶναι τὰ ἀντικείμενα καὶ τῶν ὁμιλιῶν καὶ τῶν σκέψεών μας. Διὰ τοῦτο ἐν κεντημένον ὑποκάμισον, ἢ μία στίλβουσα σπάθη, ἢ ἐν στενὸν καὶ εὐχρώματον χειρόκτιον, ἢ ἐν μικρὸν καὶ στιλπνὸν ὑπόδημα ἀποφασίζει τὸ μέλλον ὀλακλήρου τοῦ βίου μας. Ολίγοι δυστυχῶς ἐκ τῶν νεανίδων μας ἐννοοῦσιν ὅτι ἡ ἀληθὴς εὐτυχία ἐν πῶ κόσμῳ τούτῳ κρέμαται κυρίως ἀπὸ τὴν ὀρθὴν καὶ ἰσχυρὰν κρίσιν, καὶ ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀγωγὴν. Ὅσαι εὐτύχησαν νὰ ἔχωσι τὰ προτερήματα ταῦτα, εὐκόλως εὐχαριστοῦνται εἰς ἑαυτὰς καὶ εἰς τὴν φιλίαν καὶ συναναστροφὴν ὀλίγων ἐκλεκτῶν, εὐκόλως δὲ ἐννοοῦσιν ὅτι ἡ πραγματικὴ εὐδαιμονία εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς οἰκιακῆς ζωῆς, ὑπὸ τὴν σκιάν καὶ τὴν μοναξίαν, καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς χοροὺς, τὰς διασκεδάσεις, τὰ θεάτρα, τοὺς ἐπιδεικτικούς περιπάτους, τοὺς πολυτελεῖς καὶ ἀσέμνους στολισμούς καὶ τὰς λοιπὰς ματαιότητας. Γνωρίζω νέαν, συμμαθούσάν σου ποτέ, τὴν Κ. Α. . . ἥτις ἂν καὶ ἀνήκει εἰς ἀνωτάτην κοινωνικὴν τάξιν, ἀρέσκειται ὅμως εἰς τὴν ἡσυχίαν τοῦ ἀγροτικῷ βίου, καὶ μέγα μέρος τοῦ καιροῦ της κατατρίβει εἰς ἰδιαιτέρους περιπάτους καὶ εἰς κήπους, ἐπιδιδόμενη εἰς ἀναγνώσεις σπουδαίας καὶ ὠφελίμους. Οἱ γονεῖς καὶ ἀδελφοὶ της εἶναι οἱ ἐπιστήθιοι αὐτῆς φίλοι. Ἡ οἰκιακὴ οἰκονομία, ἡ καθαριότης, ἡ τάξις, τὰ οἰκιακὰ ἐργόχειρα, καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν ὠραίων ἀνθέων τὴν ἐπασχολοῦσι κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἡμέρας. Καὶ μὲν ὑπάγει ἐνίοτε μετὰ τῶν γονέων της καὶ εἰς συναναστροφάς, ἀλλὰ κομψῶς καὶ ἀπλούστατα ἐνδεδυμένη, καὶ φέρουσα μεθ' ἑαυτῆς τὸν ὠραιότερον τῶν γυναικείων στολισμῶν, ἦτοι τὴν σεμνότητα. Ἐπιστρέφουσα δὲ εὐρίσκει ἔτι ἡδονικωτέραν τὴν ἡσυχίαν τοῦ οἰκιακοῦ βίου της. Τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτὴ εἶναι ἀληθῶς εὐτυχής, καὶ οἱ γονεῖς της τὴν λατρεύουσι, καὶ οἱ ἀδελφοί της τὴν ἀγαπῶσι καὶ τὴν τιμῶσι, καὶ πάντες οἱ φρόνιμοι, οἱ γνωρίζοντες αὐτήν, εἰλικρινῶς τὴν θαυμάζουσι καὶ τὴν ἐπαινοῦσι. Πόσον διαφέρει αὐτῆς ἡ γνωστὴ σου Κ. Ν. . . ἥτις πρὸ ἐνὸς ἢ δύο ἐτῶς νυμφευθεῖσα, μεταχειρίζεται τὸν σύζυγόν της ὡς ὑπηρέτην, θεωρεῖ δὲ τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν οἰκιακὴν φροντίδα ἀνοικείους εἰς εὐπορον κυρίαν! Φρονεῖ ἡ ταλαίπωρος ὅτι ἐντὸς τῆς οἰκογενείας της δὲν ὑπάρχει ζωῆς, θεωροῦσα ὡς ζωὴν της τοὺς στολισμούς, τὰ ὀχήματα, τὸ θέατρον, τοὺς χοροὺς καὶ τὰς διασκεδάσεις. Ἀκατάπαντος εἶναι ἡ ἀνησυχία καὶ ἡ κίνησις τοῦ σώματος καὶ τοῦ νοῦς της· ποτὲ δὲν εἶναι εὐχαριστημένη εἰς ἓν μέρος, ἐὰν ἄλλου ὑπάρχῃ περισσώτερος κόσμος.

Μεγαλητέραν δὲ λύπην δοκιμάζει ἐὰν δὲν παρευρεθῇ εἰς παράστασιν νέου μελοδράματος, ἢ ἐὰν ἐνδυμά τι ἢ στολισμὸς δὲν ἐπέτυχῃ, παρὰ ἐὰν ἀσθε-

νήσῃ ἢ ἀποθάνῃ τὸ νεογέννητον τέκνον της. Ταλαίπωρον τέκνον! ὅποια ἀνητρόφῃ τὸ περιμένει! Τὴν ἤκουσα νὰ ὀνομάζῃ ἀνόητον, βάνανσον καὶ ἀπολίτευτον νέαν τινα, μόνον καὶ μόνον διότι εἶναι σεμνή, σύννους καὶ ὀλιγόλογος.

Καὶ ὅμως εἶμαι βεβαία, φιλάττη μου, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἤθελε σωφρονισθῇ καὶ μεταβάλλει φρονήματα καὶ τρόπον ζωῆς, ἂν ἦτο δυνατόν ν' ἀκούσῃ ὅσα ὀπισθὲν της καθημέραν ψάλλουσιν οἱ θαυμασταὶ καὶ οἱ κόλακες αὐτῆς.

Ἰδού, ἀγαπητῇ μου, τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐλαφροῦς καὶ ἀπερισκέπτου ἀνατροφῆς. Θεωρῶ περιττὸν νὰ σε συστήσω νὰ προσέχῃς τὸν ἑαυτόν σου, μὴ περιπέσῃς καὶ σὺ εἰς τοιαῦτα, παρὰσυρομένη ὑπὸ τοῦ συρμοῦ. Ἐξακολουθεῖ ἀδιακόπως τὰς ὠφελίμους, τὰς τερπνὰς καὶ τὰς οἰκιακὰς ἀσχολίας σου.

Οὕτω δὲ φερομένη καὶ σὺ θέλεις ἀπαλαμβάνει πάντοτε τὰς ἀληθεῖς τοῦ βίου ἡδονάς, καὶ οἱ περιστοιχίζοντές σε θέλουσι σε τιμᾶ, ἐνῶ θέλεις προσεναῖ καὶ ἀρρήτον εὐχαρίστησιν εἰς τὴν θείαν σου.

E . . .

ΙΕΡΟΓΛΗΦΙΚΑ.

—οοο—

Ἡ ἐν τῷ φύλλῳ ΣΘ' τῆς Παρθώρας τοῦ Δεκεμβρίου 1858 δημοσιευθεῖσα ἱερογλυφικὴ ἐπιγραφή δὲν ἦτο ὠρισμένη εἰς τύπωσιν, ἀλλ' ἐδόθη παρ' ἐμοῦ εἰς ἐνθύμησιν τῷ φίλῳ μου Κυρίῳ Χ^{****}. Ἄν ἐγνώριζον ὅτι ἤθελεν ἀξιωθῇ τῆς τιμῆς νὰ καταχωρισθῇ εἰς περιοδικὸν σύγγραμμα, ἤθελον ἐπιθεωρήσει τὴν μετάφρασιν, καὶ ἐπιφέρει μικράς τινας βελτιώσεις.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφή, καθὼς καὶ ἡ ἑτέρα τῆς ὁποίας μετάφρασιν σὰς πέμπω σήμερον, εἶναι ἐγγεγλυμμένα ἐπὶ ἀγαλματίων ἐκ ξύλου συκομωρέας, εὐρεθέντων ἐντὸς τάφου. Οἱ τάφοι τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων ἐκτίζοντο ἢ ἐνεσκάπτοντο εἰς τοὺς βράχους καὶ τὰς πέτρας, συγκείμενοι ἀπὸ διαφόρους κοιτῶνας, δι' ἐξόδων καὶ ἐπὶ ζωῆς ἔτι ἐκείνων, οὔτινας ποτὲ ἤθελον ἀναπαυθῇ ἐκεῖ· ἐκτὸς δὲ τῶν ἀνωκοιτῶνων ὑπῆρχον καὶ ὑπόγειοι κρύπται πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν νεκρῶν, ὅθεν καὶ ἡ φράσις· «καταβῆναι ἐν τῷ ὑπογαίῳ» ἢ ἐσθῆμαι ἐν «ἀποθνήσκειν». — Οἱ τοιοῦτοι τάφοι ἦσαν ἐνίοτε ἐκτεταμένοι, καὶ μάλιστα οἱ ἀνέκοντες εἰς πλουσίας οἰκογενείας, ὅταν οἱ οἰκογενεάρχαι μακροβιοῦντες εἶχον τὸν καιρὸν νὰ δαπανήσωσιν εἰς διακόσμησιν τῆς μελλούσης τῶν αἰωνίας κατοικίας μετὰ τὰ λαμπρότερα τῆς ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς ἔργα. Πολλοὶ ἐκαλλώπιζον τὰς εἰσόδους τῶν τάφων μετὰ κήπους, εἰς τοὺς ὁποίους χεῖρες συγγενικαὶ ἢ φιλικαὶ ἐφύτευον ἄνθη, ποτιζόμενα ἀπὸ τὴν οὐδέποτε λείπουσαν ἔμπροσθεν τῆς νεκροπόλεως ἱερὰν λίμνην, διὰ τῆς ὁποίας διέπλεον τὰ ἱερὰ καὶ νεκροπομπὰ σκάφη, φέροντα ἄλλοτε μετὰ τοὺς νεκροὺς ἄλλοτε δὲ προσφοράς καὶ ἀναθήματα. Ταῦτα πρὸς σαφεστέραν κατανόησιν τῆς προεκδοθείσης ἐπιγραφῆς καὶ τῆς ἀκολουθοῦ.